

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

Máltán a házasság felbontásához a házaspárnak közös kérelmet kell benyújtania, vagy az egyik házastársnak kell kérvényeznie a házasság felbontását. A házasság felbontására irányuló eljárás kezdetekor a házastársaknak a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző öt év során folyamatosan vagy megszakításokkal összesen legalább négy évig különváltan kellett élniük, vagy legalább négy évnek kellett eltelnie a különválás napjától. A bíróságnak arról is meg kell bizonyosodnia, hogy a házastársak kibékítésére nincs ésszerű esély. További feltétel, hogy a házastársaknak és valamennyi gyermeküknek megfelelő tartásdíjban kell részesülniük, de a tartásdíjhoz való jogról a felek bármikor lemondhatnak. A házasság felbontása nem okoz változást a bírósági határozatban vagy a felek közötti megegyezésben foglaltakhoz képest olyan házastársak között, akik közös megegyezés vagy bírósági határozat alapján már eleve különváltan éltek, kivéve a házasság felbontásának a törvény szerinti joghatásait. Meg kell jegyezni, hogy a házasság felbontásának kérvényezéséhez nem szükséges, hogy a házastársak megegyezéssel vagy bírósági határozattal már jogilag külön legyenek választva.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A törvény nem utal a házasság felbontásának jogalapjára. Ahogyan azonban a feltételekre vonatkozó kérdésnél már kifejtettük, a házasság felbontására irányuló eljárás kezdetekor a házastársaknak a válókereset benyújtását közvetlenül megelőző öt év során folyamatosan vagy megszakításokkal összesen legalább négy évig különváltan kellett élniük, vagy legalább négy évnek kellett eltelnie a jogi különválás napjától.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házaspár közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknévre) vonatkozóan?

A házasság felbontása nem okoz változást a bírósági határozatban vagy a felek közötti megegyezésben foglaltakhoz képest olyan házastársak között, akik közös megegyezés vagy bírósági határozat alapján már eleve jogilag különváltan éltek, kivéve a házasság felbontásának a törvény szerinti joghatásait. A különválás szabályai a vezetéknévre is vonatkoznak, ezért a feleség különválás után dönthet úgy, hogy visszaveszi leánykori nevét, de ezt a döntését a különválásról szóló közokiratban foglalt nyilatkozattal kell megtennie, bíróság által kimondott különválás esetén a feleségnek ezt az ügyvel kapcsolatos dokumentumokhoz csatolt feljegyzés útján kell megtennie, még határozathozatal előtt. Ha kimondták a házasság felbontását, megszűnik a házasság valamennyi polgári hatása, továbbá a felek együttélési kötelezettsége. Sőt, a házastársak öröklési joga is megszűnik attól a naptól, amikor a házasság felbontásáról szóló határozat vagy végzés *jogerőre emelkedik*.

3.2 a házaspár vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házasság felbontása olyan házastársak között, akiket közös megegyezés vagy bírósági határozat már eleve különválasztott, nem okoz változást a határozatban vagy a felek közötti megállapodásban foglaltakhoz képest. A máltai Polgári Törvénykönyv 66D. szakaszának (5) bekezdése kimondja, hogy vagyonközösség vagy külön kezelt fennmaradó közös vagyon megszűnésekor a feleknek minden esetben jogában áll, hogy kölcsönös egyetértés esetén a házasságot közösen kezelt vagyonuk értékesítése nélkül bontsák fel.

3.3 a házaspár kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

Ha a házasság felbontása megtörtént, ez nincs hatással a szülőknek a gyermekekre vonatkozó jogaira és kötelezettségeire vagy a felek között a gyermekek ellátása és elhelyezése tekintetében kötött megállapodásra. Ha azonban az egyik fél azt állítja, hogy a másik fél nem alkalmas arra, hogy kiskorú gyermekeikre vonatkozó felügyeleti jogát gyakorolja, és ha ezt a bíróság is kimondja, az alkalmatlannak minősített fél a másik fél halála esetén a bíróság jóváhagyása nélkül nem veheti át a kiskorú gyermekek felett gyakorolt felügyeleti jogot. A kiskorúak után fizetendő tartásdíj a gyermeket tizenhét éves koráig illeti meg: amennyiben a gyermek folytatja tanulmányait, a gyermektartás eltérő megállapodás hiányában 23 éves koráig fizetendő.

3.4 a másik házaspár felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A házasság felbontása olyan házastársak között, akik közös megegyezéssel vagy bírósági határozat szerint már eleve különváltan éltek, nem okoz változást a határozatban vagy a felek közötti megállapodásban foglaltakhoz képest. Ezért az eltartási kötelezettség a házasság felbontásával sem szűnik meg, kivéve, ha a felek másként döntenek. A bíróság a házasság felbontása iránti kérelem elfogadásáról szóló határozatában és az ügy tárgyalása során az adott félre vagy a gyermekekre tekintettel tartásdíjban részesülő fél kérésére elrendelheti, hogy a másik fél a felek körülményeivel összhangban megfelelő és ésszerű garanciával biztosítsa a tartásdíj megfizetését. Ennek a garanciának az összege nem haladhatja meg a tartásdíj öt évre vonatkozó összegét. Ezt a kérést az említett határozatot követően, a tartásdíj esedékességekor bármikor be lehet terjeszteni.

Ha a házasság felbontása iránti kérelmet az illetékes polgári bíróságon valamely vagy mindkét házastárs azután nyújtja be, hogy megállapodtak a házasság felbontásában, és amennyiben nem került sor különválásra megállapodás vagy bírósági határozat útján, a házasság felbontására irányuló eljárás kezdeményezésének engedélyezése előtt a bíróság beidőzi a feleket, hogy forduljanak a bíróság által kijelölt vagy a felek által közösen elfogadott közvetítőhöz abból a célból, hogy a közvetítő megpróbálja a házastársakat kibékíteni, amennyiben ez a megbékélés nem lehetséges, továbbá a házastársak még nem állapodtak meg a házasság felbontásának feltételeiről, abból a célból, hogy a felek megállapodással zárják le a házasság felbontásának folyamatát. Az említett megállapodás vonatkozhat az alábbi körülmények bármelyikére vagy mindegyikére:

a gyermekek nevelése és felügyelete;

a két fél láthatási joga;

a házastársak vagy az egyik házastárs és minden gyermek után fizetendő tartásdíj;

a házastársi közös otthonra vonatkozó lakhatási jog;

a vagyonközösség vagy a külön kezelés alatt álló fennmaradó közös vagyon felosztása.

4 Mít jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A jogi különválasztás azt jelenti, hogy a házastársak egyike erre vonatkozó keresetet nyújt be a másik házastárs ellen, a bíróság pedig határozatot hoz a házastársak különválasztás utáni jogaira és kötelezettségeire vonatkozóan.

5 Melyek a különválás feltételei?

A jogi különválasztás engedélyezéséhez az alábbi feltételek közül legalább egynek teljesülnie kell:

házasságtörés;

családon belüli erőszak;

az egyik fél által a felperes vagy gyermeke ellen elkövetett túlkapás, kegyetlenkedés, fenyegetés vagy súlyos sérülés.

a házastársaktól ésszerűen nem várható el, hogy együtt éljenek, ha a házasság helyrehozhatatlanul megromlott;

házastársi közös otthon elhagyása.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

Ami az **eltartást** illeti, az a házastárs, aki ellen a különválasztást kimondják, köteles tartásdíjat fizetni a másik fél és gyermekeik részére, amíg azok el nem érik a tizenkilenc éves kort, és egészen huszonhárom éves korukig, ha a gyermekek nappali tagozatos oktatásban, képzésben vesznek részt vagy folytatnak tanulmányokat. A másik fél és a gyermekek részére fizetendő összeget a házastársak és gyermekeik körülményeinek figyelembe vételével állapítják meg, beleértve a következőket:

a gyermekek szükségletei, figyelembe véve minden körülményt;

bármilyen, akár testi, akár szellemi fogyatékoság;

olyan betegség, amelynek súlyossága következtében a házastársak vagy a gyermekek nem tudnak önmagukról gondoskodni;

hogyan a tartásdíjra jogosult fél jövedelemtermelő képessége csökkent azáltal, hogy a házasság fennállása alatt a háztartásról, a másik félről és a házasságból származó gyermekek neveléséről gondoskodott;

a házastársak vagy az egyik házastárs által a törvényekkel összhangban szerzett minden jövedelem vagy juttatás;

a házastársak és a gyermekek lakhatási igényei;

az egyes felek részére juttatásként esedékes összeg, amelybe beletartoznak többek között a nyugdíjrendszerből származó juttatások, amely juttatások megszerzésének lehetőségétől vagy esélyétől a különválás miatt az adott fél elesik.

A házastársi közös otthon a bíróság odaitélheti valamely fél kérésére és a másik fél kizárásával az egyik félnek, a bíróság által helyesnek tartott időszakra és feltételek mellett: a bíróság úgy is határozhat, hogy a házastársi közös otthon el kell adni, amennyiben meggyőződött arról, hogy mindkét fél és gyermekeik rendelkeznek egyéb lakhatási lehetőséggel, és hogy az eladásból származó bevételeket a bíróság saját döntése szerint ítélheti meg a felek részére; vagy ha a házastársi közös otthon mindkét fél tulajdonában van, a házastársi közös otthon az egyik félnek ítéli, amely köteles megtéríteni a másik félnek az elszendvedett anyagi veszteséget.

A különválásról szóló határozat kihirdetésekor a bíróságnak elsősorban a gyermekek jólétére figyelemmel azt is meg kell állapítania, hogy mely házastársat illeti meg a gyermekek feletti **felügyeleti jog**. Ugyanakkor a bíróság valamely fél kérésére megállapíthatja, hogy a másik fél nem alkalmas arra, hogy kiskorú gyermekeikre vonatkozó felügyeleti jogát gyakorolja, és amikor a bíróság ezt kimondja, az alkalmatlannak minősített fél a másik fél halála esetén a bíróság jóváhagyása nélkül nem veheti át a kiskorú gyermekek feletti gyakorolt felügyeleti jogot.

A feleség különválás után dönthet úgy, hogy visszaveszi leánykori **nevét**, de ezt a döntését a különválásról szóló közokiratban foglalt nyilatkozattal kell megtennie, és bíróság által kimondott különválás esetén a feleségnek ezt az ügyvel kapcsolatos dokumentumokhoz csatolt feljegyzés útján kell megtennie, még határozathozatal előtt.

Harmadik felek tekintetében a szétköltözés nem jár joghatással, csak attól a naptól kezdve, amikor a különválásról szóló közokiratot az Anyakönyvi Hivatalban is bejegyezték.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasság érvénytelenítése azt jelenti, hogy a házasságnak többé nincs joghatása. A házasságot érvénytelenné nyilvánítják.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság érvénytelen, ha:

a házasságkötés szerinti ország törvényei szerint az érvényességéhez szükséges formai követelményeket nem tartották be;

ha valamely fél hozzájárulását testi vagy lelki erőszak vagy megfélemlítés útján szerezték meg;

ha valamely fél hozzájárulása a másik fél személyazonosságára vonatkozó tévedés miatt érvénytelennek minősül;

ha valamely fél hozzájárulását a másik fél valamely tulajdonságára vonatkozó csalással szerezték meg, ami természeténél fogva súlyosan akadályozhatja a házasságot;

ha valamely fél hozzájárulását érvénytelenné teszi a házassággal vagy az azzal kapcsolatos alapvető jogokkal és köteleességekkel kapcsolatos mérlegelési lehetőség súlyos hiánya, vagy olyan súlyos pszichológiai rendellenesség, amely lehetetlenné teszi az adott fél számára a házassággal kapcsolatos alapvető kötelezettségek teljesítését;

ha a felek valamelyike nemzöképtelen, függetlenül attól, hogy a nemzöképtelenség abszolút vagy relatív, de csak ha a nemzöképtelenség már a házasságkötés előtt is fennállt;

ha a felek bármelyikének hozzájárulását maga a házasság vagy a házasság lényegi elemének vagy elemeinek, vagy a házastársi aktushoz való jognak a pozitív kizárására irányuló szándékkal szerezték meg;

ha a felek valamelyike hozzájárulását a jövőre vonatkozó feltételhez kötötte;

ha valamely fél, annak ellenére, hogy nem állt fenn cselekvőképtelenség vagy nem megfelelő elmeállapot esete, a házasságkötéskor akár átmeneti okból a házassághoz történő egyértelmű hozzájáruláshoz nem rendelkezett megfelelő értelmi állapottal vagy akarattal;

ha a házasságot nem hálták el.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

Az érvényes házasság joghatásait úgy kell tekinteni, hogy azok az érvénytelenné nyilvánított házasság alatt született vagy fogant gyermekek tekintetében, valamint az e házasság előtt született és az érvénytelenítést kimondó határozat előtt elismert gyermekek tekintetében mindig is fennálltak. Ha csupán a házastársak egyike járt el jóhiszeműen, e joghatásokat az ő és a gyermekek javára kell érvényesíteni. Ha mindkét házastárs rosszhiszeműen járt el, az érvényes házasság joghatásai csak az érvénytelenné nyilvánított házasság alatt született vagy fogant gyermekekre vonatkoznak. A házasság érvénytelenségéért felelős házastárs köteles a jóhiszemű házastárs részére öt éven át tartásdíjat fizetni: e kötelezettség megszűnik, ha a jóhiszeműen eljáró házastárs ezen időszak alatt házasságot köt.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Nem, nincs egyéb alternatíva; ezt csak bíróságon lehet megtenni.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A házasság felbontására, jogi különválasztásra vagy polgári házasság érvénytelenítésére vonatkozó keresetet a polgári bíróság családjogi szekciójához kell benyújtani, a házasságnak az egyházi bíróság általi érvénytelenítésének bejegyzését pedig a fellebbviteli bíróságon kell kérvényezni. A házasság felbontására, különválasztásra vagy a polgári házasság érvénytelenítésére irányuló keresetet esküvel kell megerősíteni. A keresetre húsz napon belül válaszolni kell. A kötelező csatolmányoktól függnek, hogy a fél mit kíván bizonyítani. Az egyházi bíróság által kiadott érvénytelenítés bejegyzése esetén azonban a máltai Fővárosi Törvényszék által kiadott határozat, a regionális másodfokú bíróság által kiadott rendelet, a végrehajtásról szóló rendelet, valamint a házassági anyakönyvi kivonat egy-egy példányát is csatolni kell.

A különválaszra irányuló kereset bármely peres fele az ügy során bármikor, de legkésőbb azelőtt, hogy a bíróság határozathozatal céljából visszavonulna, kereset benyújtásával kérvényezheti, hogy a különválasztásra irányuló kérelmet inkább tekintsék a házasság felbontására irányuló kérelemnek.

12 Igénybe vehet-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Igen, megadható a költségmentesség, amennyiben teljesülnek a szervezeti és polgári eljárásjogi törvény 912. szakaszában foglalt feltételek.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Igen, van lehetőség a házasság felbontására, különválasztásra vagy érvénytelenítésre vonatkozó határozat elleni fellebbezésre. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a máltai egyházi bíróság által elrendelt érvénytelenítő határozat bejegyzésére vonatkozó rendelet ellen nem lehet fellebbezni.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

A házasság személy családi állapotára vonatkozó vagy azt érintő külföldi bírósági határozatot a máltai jog minden tekintetben elismeri, amennyiben a határozatot egy olyan ország illetékes bírósága hozta meg, amelyben az eljárásban részes valamelyik fél lakóhellyel vagy állampolgársággal rendelkezik.

Ezt Máltán az Anyakönyvi Hivatalban végzik (**Evans Building, Merchant's Street, Valletta VLT 2000**).

A máltai törvényeken kívül az európai uniós jogszabályok is érvényesek, azaz a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2201/2003/EK tanácsi rendelet. A rendelet 22. cikke hivatkozik a házasság felbontására, a különválaszra és a házasság érvénytelenítésére vonatkozó határozatok elismerését kizáró okokra, amelyek az alábbiak:

„a) az ilyen elismerés nyilvánvalóan ellentétes annak a tagállamnak a közrendjével, ahol az elismerést kérik;

b) a határozatot az alperes távollétében hozták, amennyiben az alperesnek nem kézbesítették az eljárást megindító vagy azzal egyenértékű iratot megfelelő időben és olyan módon, hogy az alperes védelméről gondoskodhasson, kivéve ha megállapítást nyer, hogy az alperes egyértelműen elfogadta a határozatot;

c) összeegyeztethetetlen egy olyan határozattal, amelyet ugyanazon felek közötti eljárásban abban a tagállamban hoztak, amelyben az elismerést kérik; vagy

d) összeegyeztethetetlen egy olyan korábbi határozattal, amelyet ugyanazon felek között más tagállamban vagy harmadik államban hoztak, feltéve hogy a korábbi határozat megfelel az elismerés feltételeinek abban a tagállamban, ahol az elismerést kérik.”.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A Polgári Bíróság családjogi szekcióján lehet ellenkérelemmel élni a házasság felbontására, különválasztásra vagy a házasság érvénytelenítésére vonatkozó határozat elismerése ellen. Az alkalmazandó eljárást Málta Törvényeinek 12. fejezete tartalmazza.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A polgári ügyekben eljáró bíróságok rendelkeznek illetékességgel a házasság felbontása iránti kérelmek tekintetében, ha a következő feltételeknek legalább az egyike teljesül:

a) a házastársaknak legalább az egyike Máltán élt a házasság felbontása iránti kérelemnek az illetékes polgári bíróságon történő benyújtása idején; vagy a házasság felbontására vonatkozó kereset benyújtását közvetlenül megelőző egy éves időszak során a házastársak legalább egyikének Máltán volt a rendes tartózkodási helye.

Utolsó frissítés: 22/03/2017

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.